

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus JUULI 2018

Tervitused Loviisast!

Sõprus on üks väga imeline asi. Enamasti sünnib see ühenduse kogemisest. Olen rõõmus ja tänulik ühiste ettevõtmiste eest Haapsalu sõpruskogudusega.

Eelmisel sügisel oli Loviisas Reformatsiooni aastapäeva tähistamine näidendiga „Reformatsioon elab.“ Näidendis esines nii Haapsalu koguduse koor kui ka kohalik kogudusekoor. Loodame, et koostöö jätkub ja saame sama näidendit esitada ka sügisel Haapsalus.

Ühised ettevõtmised ja kogemused süvendavad sõprussuhteid ja ühendavad meid üle maade, keelte ja koguduste piiride. Kontaktide loomine on alati kingitus. Ootan huviga sõpruskoguduste päevi Haapsalus ja loodan, et meie sõprussuhted võiksid veelgi kasvada.

Kogu see aasta on olnud ka Loviisa piirkonna koguduste ühendamise aasta ja ühtlasi valmistumine suuremateks muutusteks koguduste töös ja struktuuris. Aasta tagasi kirjutasin artikli suurematest muudatustest koguduse struktuuris. Seitse kogudust liidetakse ja neist moodustub kaks suurt kogudust, üks soomekeelne ja üks rootsikeelne kogudus.

Töötajad jäävad suuremalt osalt oma ametikohtadele, aga endisest rohkem tehakse koostööd ja uus olukord annab palju võimalusi ja nõuab harjumist.

Sõprussuhted Haapsaluga jätkuvad. Sõprus kestab ka muutunud oludes. Soovin, et meie sõprussuhe Haapsalu kogudusega võiks tugevneda ka muutuste ja uute olukordade keskel.

Jumala õnnistust soovides,

Praost Seppo Apajalahti,
Loviisa soomekeelse koguduse õpetaja
Tõlkis Lea Salumäe

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA JUULIS.

P, 1. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Issanda teenistuses. Teenivad kaplan Tuuli Raamat ja Kalle Jätsa ja organist Ronja Soopan (Toomkirik).

K, 4. juuli kl 20 XXV Haapsalu Vanamuusika Festivali avakontsert – Bachi perekonna kantaadid ja motetid Ansambel Vox Luminis (Belgia) Dirigent Lionel Meunier. Piletiga. (Toomkirik).

N, 5. juuli kl 20 festivali kirikukontsert - Händeli soolokantaadid ja J. S. Bachi instrumentaalkontserdid - Maria Valdmaa (sopran), ansambel Floridante, Meelis Orgse (viul), Ele Raik (oboe), Lisa Kawasaki (flööt), Saale Fischer (klavessiin) Piletiga (Toomkirik).

R, 6. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). **Kl 20 Festivali kontsert - Gregooriuse laul**, John Dunstable, Gilles Binchois, Johannes Ockeghem, Helena Tulve, ansambel Vox Clamantis Piletiga (Toomkirik). **Kl 23 Festivali öökontsert - Hansalinnade loojang** - Buxtehude, Meder, Reincken, Bernhard jt. Ansambel LaBande: Melissa Jõesaar, Laura Jörres (viul) , Tõnu Jõesaar (viola da gamba), Kristiina Are (klavessiin, orel), Robert Staak (teorb). Piletiga (Jaani kirik).

L, 7. juuli kl 20 festivali kirikukontsert – John Jenkins, William Lawes, William Byrd. Tuuli Lindeberg (sopran, Soome), Jaye Consort Helsinki: Varpu Haavisto, Markus Kuikka, Arvo Haasma, Johanna Kilpijärvi, Mikko Perkola (viola da gamba), Mitra Virtaperko (orel) Piletiga (Toomkirik).

P, 8. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Armastuskäsk. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, vikaarõpetaja Kristel Engman (jutlus), Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe. (Toomkirik).

Kl 20 XXV Haapsalu Vanamuusika Festivali lõppkontsert. Johann Sebastian Bach – Matteuse passioon. Ansambel Studio Vocale, Haapsalu festivali barokkorkester, Benjamin Glaubitz (evangelist, Saksamaa), Uku Joller (Jeesus), Maria Valdmaa, Annika Lõhmus (sopran), Iris Oja, Anneli Leinberg (alt), Valter Soosalu (tenor), Alvar Tiisler, Andreas Väljamäe (bass), Kammerkoori Voces Musicales sopranirühm. Dirigent: Toomas Siitan. Piletiga (Toomkirik)

K, 11. juuli kl 19 - Ely katedraali poistekoor Inglismaalt Sissepääs annetusega (Toomkirik)

R, 13. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik).

P, 15. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Kirgastuspüha. Teema: Kirgastatud Kristus. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe. (Toomkirik).

R, 20. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirikus).

P, 22. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Tõde ja eksitus. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

R, 27. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik).

P, 29. juuli kl 11 sõnajumalateenistus. Teema: Ustavus Jumala andidele. Teenivad Kristo Hüdsi ja Teno Ilves. (Toomkirik).

E, 30. juuli kl 18 – kirikukontsert. EUROPA CANTAT XX TALLINN 2018. Laulab Osnabrücki noortekoor Saksamaalt. Sissepääs annetusega (Toomkirik).

VASTA KÜSIMUSTELE UNGARI REFORMATSIOONIST!

Kuuendat aastat järjest on Jaani kirik avatud teeliste reedeti ja laupäeviti kell 11 - 14 ning pühapäeviti kell 13 - 16. Jaani kirikus on reformatsiooni 500-aastast ajalugu Ungaris käsitlev näitus „Soli Deo gloria!“ Näituse korraldaja on koostanud küsimustiku ja vastused saab tekste lugedes. Päris põnev on otsida vastuseid neile huvitavatele küsimustele. Pealegi jäävad niimoodi paremini mällu ka faktid meie hõimurahva ungarlaste ajaloost ja kultuurist. Tule kindlasti näitusega tutvuma ja võta ühtlasi küsimustik ja täida see näituse vaatamise käigus ära. Küsimustele õigesti vastanutele on auhind.

Kui sul on võimalik tulla vabatahtlikuna Jaani kirikut valvama, siis anna endast teada. Kalendri veel vabade aegade leiad koguduse kodulehelt. Kontaktisikuteks on Tiiu Mihelson ja Lia Salumäe: tel 5303 9835, e-post haapsalu@eek.ee.

Sul avaneb meeldiv võimalus olla teejuhiks neile, kes pühakotta astuvad.

Vaata informatsiooni avatud kirikute kohta: <http://www.teelistekirikud.ekn.ee/2018/>

20. AUGUSTI EKSKURSION LOODE-EESTISSE.

Sel aastal sõidame Loode-Eestisse. Reisijuht on Haapsalu linnavalitsuse arendusspetsialist, koguduse nõukogu auliige Ülla Paras. Päev saab olema kirev ja programm tihe. Peamisteks märksõnadeks on mõisad ja Paldiski.

Väljasõit on kell 9. Päeva esimeses pooles külastame kolme suursugust ja rikkaliku ajaloo mõisa. Kõigepealt võtame suuna äsja korda tehtud Kumna mõisa, kus mõisa giid teeb meile tunnise ekskursiooni. Vaatame üle ka koha, kuhu plaanitakse taastada Martin Lutheri monument. Järgmisena sõidame Väana mõisakooli, kus peame pargis pikniku. Mõisate „kolmas öde“, kus pikemalt peatume, on kõige tuntum – Keila-Joa mõis.

Edasi sõidame Paldiskisse, kus on planeeritud lõunasöök tavernis Peetri Toll. Paldiskis vaatame linna, tutvume kirikutega ja naudime pangalt kaunist vaadet.

Tagasiteel koju teeme peatuse Harju-Madise kirikus ja Padise kloostri.

Haapsallu peaksime jõudma kell 20.

Reisile palume registreeruda juuli kuu jooksul ja tasuda koguduse arvele ettemaks 25.- €.

Veebilingid

Kumna mõis: <http://www.kumnamanor.eu/et/>

Väana mõisakool: <http://www.vaanakool.edu.ee/avaleht>

Keila-Joa mõis: <http://schlossfall.com/>

Tavern Peetri Toll: <http://peetritoll.ee/>

Paldiski: <http://www.paldiski.ee/index.php?id=15642>

EELK Harju-Madise kirik: <http://www.harjumadise.ee/>

Padise klooster: <http://www.padiseklooster.ee/>

ÕPPIMISVÕIMALUS KIRIKUMUUSIKA OSAKONNAS

EELK UI kirikumuusika osakond korraldab alates 2001. aastast kaheaastaseid **D- ja C-kursusi**, mille lõpetamise järel saab taotleda vastavat kutsekategooriat. Enne D-kursusele õppima asumist on võimalik läbida ka eelkursus, mis kestab 1 aasta. Õppetöö toimub kolmepäevaste sessioonide kaupa, õppeaasta jooksul on 10-11 sessiooni. Programmides sisalduvad orelimäng, liturgiline orelimäng, koorijuhtimine, hääleseade ja klaver. Rühmatunnid on muusikateoreetilistes ainetes. Teoloogilisi aineid saab õppida UI usuteaduskonnaga. Lisaks D- ja C-kursusele on võimalik võtta individuaaltunde orelis, liturgilises orelimängus ja hääleseades.

Käesoleval õppeaastal olid osakonna õppejõududeks Marje Tralla, Merike Toro, Urve Pihlak, Kaie Kant, Tiia Tenno, Marko Tiitus, Jaak Aus, Allan Kährik, Kersti Petermann ja Kristel Aer.

Augustikuus võtab osakond vastu uusi õpilasi D-kursusele, C- kursusele ja eelkursusele. Dokumentide vastuvõtt **15.-22. augustini**, sisseastumiskatsed on **23. augustil**. Oodatud on nii tegutsevad kirikumuusikud, kes tahaksid oma oskusi täiendada kui ka need, kes soovivad seda ametit õppima hakata.

Õppemaks EELK liikmetele on 550 € õppeaastas (eelkursusel 320 €). Õppemaksu saavad aidata

tasuda kodukogudused ning abi on saadud ka Eesti Kultuurkapitalilt.

Täpsem teave Usuteaduse Instituudi koduleheküljelt www.eelk.ee/ui

Täpsustavaid küsimusi saab esitada meiliaadressil ui.kirikumuusika@eelk.ee

UI kirikumuusika osakonna juhataja Kersti Petermann - telefon: 5146 341

UI kirikumuusika osakonna juhataja assistent Kristel Aer - telefon: 5020 950

MEIE KIRIK, MEIE RIIK.

Sellist pealkirja kandis 2. juunil toimunud Lääne praostkonna- ja laulupäev Nõval. Üritused algasid jumalateenistusega Nõva kirikus. Kohaliku pastori Peeter Kralli sõnul võib nende väike pühakoda küll vajada siit-sealt kõpitsemist, kuid see on üdini armas ja oma. Ja kui paljudes kirikutes siis põlevad lühtrites ehtsad küünlad ja saab mängida tallatavat orelit! Jumalateenistusel teenisid praostkonna vaimulikud, jutlustas Lääne praost Leevi Reinaru, ette loeti piiskop Tiit Salumäe tervitus, kes viibis tööülesannete tõttu Rootsis. Leevi Reinaru tõi jutluses välja, et meie rahvusriigi ja rahvakiriku 100-aastasessa perioodi jääb üsna pikk aeg, kui pidime elama võõrvõimu all. Seda enam võime olla tänulikud Loojale, et saame oma tähtpäevi nüüd tähistada vaba rahvana vabas riigis. Praost ütles ka, et sõna „meie“ on väga tähtis. Kui ütleme millegi kohta meie, siis oleme selle omaks võtnud ja usaldame. Me oleme kõik koos valmis meie riiki ja kirikut ehitama ja see töö ei lõpe.

Urmas Lauri fotod Lääne Elust

Vaata pilte ja loe artiklit: <https://online.le.ee/2018/06/03/galerii-noval-toimus-eelk-laane-praostkonna-laulupaev/>

Peale jumalateenistust oli mälestushetk ja lillede asetamine Vabadussõja ausamba jalamile. Edasi liiguti rongkäigus Nõva koolimaja juurde. Enne kontserti oli võimalus kinnitada keha, vaadata erinevaid näitusi koolimajas, osta käsitööd, uudistada miniloomaia asukaid, suhelda inimestega või siis lihtsalt nautida imekaunist suvepäeva. Kontserdil astusid lisaks lauljatele üles Kullamaa Muusikaseltsi Vaskpilliansambel, rahvatantsurühm Oru Marid ja Nõva koguduse jutlustaja Aino Aarniste. Viimane esitas Nõva kunagise kõstri ja koolmeistri Martini suu läbi meeleoluka monoloogi Nõva kooli ja kogukonna ajaloost. Kooride repertuaaris olid esindatud traditsioonilised suurkujud (Beethoven, Härma), aga ka autorid, kes elavad ja loovad siin ja praegu (Sirje Kaasik, Lea Salumäe). Aga mis peamine – lauldi südamest, Loojale kiituseks ja kuulajate ning iseeneste rõõmuks. Olgu tänatud kõik, kes päeva korraldasid. Kohtumisteni järgmisel praostkonna päeval!

Tiia Laar

RUDOLF TOBIAS 145.

Sellel aastal tähistame Rudolf Tobiase 145. sünniaastapäeva. Tartu segakoor Vanemuine, mida on juhatanud ka Tobias, korraldas kontserte heliloojaga seotud paikades. Nii musitseeriti eelmisel aastal Tobiase sünnikohas Käinas, Hiiumaal. 3. juunil toimus kontsert Haapsalu Toomkirikus. Lisaks Tartu koorile astusid üles kammerkoor Helin Saaremaalt, segakoor Hiula Käinast ning Haapsalu

Toomkoor. Kavas oli lisaks Tobiasele Miina Härma, Helen Tobias-Duesbergi ja Piret Rips-Lauli looming. Miina Härma oli üks neist, kes innustas noort Tobiast minema õppima Peterburi. Tobiase teostest oli moodustatud huvitav kompositsioon: alguses koraaliprelüüd (orelil Anneli Klaus), mis loodud 9-aastase poisina ja lõpus „kroonijuveelid“ – „Otsekui hirv“ ning „Eks teie tea“. Usutavasti „ammutas“ kuulajaskond taaskord elamusi sügava ja kauni muusika karikast.

Tiia Laar

TOBIAS JA HAAPSALU

Rudolf Tobias sündis 29. mail 1873.a. Käina köstri küllalt arvuka pere teise lapsena. 3 juunil täitus 145 aastat tema ristimisest. Kahjuks surid ta neli õde ja kaks venda väga varakult.

Kuna Rudolf ilmutas kohe silmapaistvat huvi ning annet muusika alal, siis hakkas isa Johannes kodus pojale lisaks muusika elementaarteooriale Stettinis ehitatud klaveril selle mängu ja Punscheli 1839.a. trükitud koraalidekogu järgi Käina kirikus orelit õpetama. Kõik see tugines valdavalt saksa nootidele – esmajoones Bachi, Händeli ja Beethoveni loomingule – ning saksakeelsetele raamatutele, sealhulgas antiikkirjandusele, mistõttu Rudolf tegi värssi: „Die Klassiker sind meine Brüder, sie singen schöne, hehre Lieder.“ (*klassikud on minu vennad, nad laulavad kauneid, ülevaid laule*). Õde Johanna meenutas, kuidas isa mängis Rudolfi kuulmismälu kontrolliks mitmesuguseid meloodiaid ja akorde ette, mida vend ikka kähku ning õigesti ära tundis ja kordas. Juba kuueaastaselt mängis ta koos isaga neljal käel klaveripalu. Nende kodus toimunud kirikukoori proovid kehtusid Rudolfit laule looma. Kaksteist tema klaveriprelüüdi üldpealkirjaga „Lapse mõtted“ (1882-84) jäädvustas noodikirja veel isa. Kord juhtus, et Rudolf jooksis ema Emilie-Marie juurde kurtma, sest õuest kostev lammaste määgimine segas ta komponeerimist. Oma kauni merevaatega Käina kodumaja nimetas ta pärastpoole „Arkaadia“ks.

Kui Rudolf oli kümneaastaseks saanud, kohtus ta isa vahendusel Haapsalus siin suvepuhkust veetva Peterburgi konservatooriumi klaveriprofessori Carl Siecke'ga, kes pärast poisi kompositsioonidega tutvumist soovitas teda pealinna edasi õppima saata. Ehkki seda soovitust otsekohe järgida polnud võimalik, jäi too ettepanek Rudolfile ometi meelde.

1885.a. asus Tobiaste pere Kullamaale elama aga Rudolf ühes noorema venna Ferdinandiga läks õppima Haapsalu kreiskooli. Nad elasid isa väikses linnamajas Sadama tn. 23. Kooli hariduslik tase oli väga kõrge, sealhulgas keelte alal – saksa ja vene keele kõrval ladina ja kreeka, ent eesti keel puudus seal täiesti.

Pühapäeviti käis ta Haapsalu kirikus orelit mängimas. Koos õdedega esitas ta siin ka mitu enda vokaalteost. Klaverimängu õppimist jätkas Rudolf aadlidaamist pianisti Katharina von Gernet'i ja tema kohaliku jahtklubi kommodoorist abikaasa Rudolf Karl Jacobi äsjaehitatud nooblis villas nimega „Friedheim“, aadressiga Supeluse tn. 2. *Muide, 1920-tel aastatel suvitas selles diplomaat Oskar Kallas oma kirjanikust abikaasa Ainoga.* Ta sai kasutada pererahva rikkalikku noodi- ja raamatukogu ja võis osa võtta selle maja elegantse ning oivalise akustikaga saalis regulaarselt toimuvatest kammermuusika õhtutest, mida külastas siinse kultuurieliit. Mõnikord mängis ka õpetajannaga 4-l käel (tõenäoliselt muuhulgas P. Tšaikovski tsükli „Mälestusi Haapsalust“) või päris üksinda soolorepertuaari. Sel moel kujunes ta linna avalikkuse lemmikuks. Katharina von Gernet vaimustus oma igatpidi romantiliselt lummava õpilase võimekusest sedavõrd, et töötas temaga lausa tasuta ja andis kindla lubaduse noormehe edaspidiseid muusikaõpinguid rahaliselt toetada.

1888.a. kevadel lõpetas Rudolf Haapsalu kreiskooli, misjärel abistas aastajagu oma isa Kullamaa kirikus n.ö. teise köster-kantorina. Seal oli siis ja on praegugi 1854.a. Haapsalu meistri Carl Tantoni poolt ehitatud kaunikõlaline orel. Kullamaal kohtus ta ka Miina Härmaga (sellal veel Hermann), kes seal kontserdi andis ja samuti talle soovitas kindlasti Peterburgi konservatooriumi minna.

Järgmise aasta sügisel asus Tobias õppima Tallinna Nikolai-gümnaasiumis (praegu Gustav Adolfi nimeline) ja paralleelselt võttis orel-, teooria- ja kontrapunktitunde Toomkiriku kuulsalt organistilt Ernst Reinicke'lt. Tallinnas pälvis ta laialdast vaimustust peale muu oma fantaasiaküllaste oreliimprovisatsioonidega, mistõttu ka üks teine aadlidaam Elvina von Rennenkampf soovis tema Peterburgi-stuudiumi materiaalselt toetada. 1893.a. lõpetas ta Nikolai-gümnaasiumi koduõpetaja kutsega ja komponeeris sel suvel vanematekodus sügiseseks konservatooriumi sisseastumiseksamiks

suurema vaimuliku heliteose „Psalm 84“ partituuri sopranile, aldile ja orelile, mis kanti ette kõigepealt Kullamaa kirikus ning vahepeal valminud orkestriredaktsioonis ka Peterburgi eesti kirikus (Jaani) 17. märtsil 1902, kus Tobias tollal organisti ametis oli. Peterburgis sõbrunes ta Artur Kapi ja iseäranis Mihkel Lüdigiga, oma otsese ametijärglasega Jaani kirikus alates 1904.a., kui ta Tartusse elama asus. Lüdig on Rudolfi toleaeegsest äärmiselt sündmusteküllasest elukäigust ülimalt huvitavaid seiku kirja pannud.

Kokkuvõtteks võime nentida, et Haapsalu-periood evis noore Tobiase elus ja arenguloos vägagi olulist tähtsust. Tänu Katharina von Gernet'i juures õpitud klaveri- ja ansambli mängule ilmutas Rudolf Tobias Peterburgi konservatooriumis Louis Homiliuse oreliklassi tudengina klaveri erialal sedavõrd kadestamisväärt taset, et läbis selle programmi kahe õppeaastaga ning kõrgeima eksamihindega. Tema virtuoossust, saab võrrelda konservatooriumi kuldmedaliga lõpetanud ja kohe sinna pedagoogina tööle jäänud Artur Lemba omaga. Tema põhilisemaks erialaks konservatooriumis oli helilooming Nikolai Rimski-Korsakovi kompositsiooniklassis, mille ta lõpetas 1897.a. kolmeosalise kantaadiga „Johannes Damaskusest“ solistidele, segakoorile, orelile ja orkestrile. Eesti muusikaloos on Rudolf Tobias juhtival kohal eeskätt paljude žanride, nagu avamäng, instrumentaalkontsert, keelpillikvartett, oratoorium jt. osas.

Kalle Loona

ESIMESE AASTA TÄHELEPANEKUID.

Esimene aasta Eesti Vabariigi Stockholmi suursaatkonnas on täis saanud. Minu ja mu pere Rootsi tulek ei olnud aga täiesti juhuslik ning ka Rootsi ei olnud mulle varasemast täiesti võõras riik: minu kaugemad sugujuured pärinevad 17. sajandi Rootsist, abikaasa on rannarootslaste järeltulija, õpingud Noarootsi gümnaasiumis oli samuti üks oluline kokkupuutepunkt Rootsiga. Varasemas diplomaaditöös olen olnud seotud peamiselt põhjamaade ja julgeolekupoliitikaga ning kui suursaadik Merle Pajula tegi ettepaneku asuda Stockholmi saatkonna asejuhi kohale, ei pidanud ma väga pikalt kaaluma, ehkki ka eelmine ametikoht välisministeeriumis oli ääretult põnev ja intellektuaalselt huvitav. Minu peamised ülesanded praeguses ametis on aidata kaasa Eesti ja Rootsi kahepoolsete suhete süvenemisele ning seista hea selle eest, et saatkond toimiks Eesti välispoliitilisi eesmärke teostades tõhusalt. Aastaid on olnud Põhjamaad – ka Rootsi – Eestile ühiskondliku ja majandusliku elu ülesehitamisel eeskujuks. Täna on aga üha rohkem neid asju, mida on Eestilt õppida – seda ennekõike digi- ja e-lahenduste valdkonnas.

Kuna Eesti ja Rootsi poliitilised ja majanduslikud suhted on läbipõimunud ning Rootsi on käesoleval aastal mitmete regionaalsete koostööformaaside eesistuja, käib Stockholmis sageli ka Eesti ministreid, ametnikke ja asjatundjaid, kelle võõrustamise ning kohtumiste ettevalmistamisega saatkond lisaks teistele ülesannetele tegeleb. Välisminister väisas Stockholmi kevad-suvel kolmel korral, 14.-15. juunil külastas aga Göteborgi Eesti Vabariigi president Kersti Kaljulaid. Riigipea visiit on igale saatkonnale väga oluline sündmus, mille hoolikas planeerimine ja ettevalmistamine nõuab

aega ja tähelepanu. Augustis on oodata Rootsis väga armastatud kroonprintsess Victoria visiiti Eestisse. Väga huvitav periood oli ka Eesti esmakordne Euroopa Liidu Nõukogu eesistumine, mille teostumisse kõik meie esindused andsid oma panuse. Praegu toimub olulise välispoliitilise eesmärgi elluviimiseks Eesti ÜRO Julgeoleku Nõukogu mitteamalises liikmeks kandideerimine. See on ajalooline ja kahtlemata kogemusterohke protsess. Samuti pakub rohkesti tegevust 2. veebruarini 2020 tähistatav EV 100. Kuna Stockholmis on rohkem kui saja riigi esindused, on diplomaatiline elu siin väga vilgas. Valikute paljusus paneb paratamatult tegema valikuid.

Sõbrad ja ka mitmed rootslased on küsinud, mis on need asjad, mis mind siinoldud aja jooksul on üllatanud. Esmalt, *lagom*-elustiil domineerivas osas ühiskonnast ning selle ühe osana luterliku tööetika ja tugevate ametiühingutega kultuuris töö ja eraelu tasakaal. Rootsised oskavad väärtustada isiklikku aega ning puhata. Teiseks on üllatanud administratiivsete protsesside aeglus ja kohati ka jäikus. Kõige rohkem on aega ja iga asi toimub omal ajal. Küllap on e-Eesti digilahendused ära hellitanud. Kolmandaks on olnud huvitav märgata kultuurilist eripära, kus „ei“ ütlemine ei ole hea toon. Väga meeldiv on olnud avastada tähelepanelikkust ning avatud hoiakut ligimeste suhtes. Ärritumisel ja kärsitusel pole selles ühiskonnas kohta, sest kõik protsessid on nii reguleeritud ja korraldatud, et kiirustamine ja läbematust ei anna tulemust. (Järje)kord viib tulemuseni.

Igapäevast tööd saatkonnas tasakaalustab perega koos veedetav aeg. Sõidame igal võimalusel pealinnast kaugemale ning tänu sellele oleme avastanud väga paljusid lummavaid ning eriilmelisi Rootsimaa paiku. See, mis mind siin jätkuvalt üllatab, on kõrgetasemelise avaliku ruumi rohkus (pargid, mänguväljakud, talvisel ajal liuväljad), rikkalik kultuurielu ja Rootsi mitmekülgne loodus.

Mul on hea meel, et ka mu pere tundub siinse eluga kohanenud olevat – noorem poeg käib Stockholmi Eesti lasteaias ning vanem alustab peatselt kooliteed Stockholmi rahvusvahelises koolis. Küllap on kohanemisele ja kodunemisele kaasa aidanud elamine Stockholmi Eesti Majas ning võimalus osa võtta eesti kultuurielust, mis iseäranis nüüd – Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval – on väga mitmekülgne. Oluline roll on ka siinsel arvukal Eesti kogukonnal. Siinsesse ellu on kindlasti aidanud sisse elada ka osalemine EELK Stockholmi Eesti koguduse elus ning suhtlus koguduse liikmetega. Nad on meid armastusväärset vastu võtnud. Kirikliku tegevusega olen seotud niivõrd, kuivõrd vaba aeg võimaldab, meelsasti teenin kaasa Stockholmi Jakobi kirikus toimuvatel jumalateenistustel. Samuti olen jätkuvalt ajalehe „Eesti Kirik“ kolumnist. Küllap minu siinse ühiskondliku- aga ka kirikuelu käsitlevad tähelepanekud leiavad mingil määral käsitlemist ka neis kirjutistes. Rootsi ja Eesti kirikuelu on mitmeid olulisi erinevusi – suurus, roll ühiskonnas, erakondade mõju kirikule, majanduslik võimekus, aga erinevusi on ka aktuaalsete teemade osas. Aga on ka palju sarnast, sest elame ju samas maailmas.

Igal ühiskonnal on oma tugevad küljed ja proovikivid. Üheks viimastest võib pidada 2015. aastal ja peale seda Rootsi saabunud sisserännanute integreerimine siinsesse ellu ja kultuuriruumi ning ühiskonna vastuvõtuvõimekus. Nii nagu enamikes suurlinnades, on ka siin tähelepanelikkus ja teadlikkus omal kohal. Stockholm on üks Euroopa kiiremini kasvavaid ning arenevaid linnu. Linn asub 14 saarel ning igal linnaosal on teistest mõnevõrra erinev kohaidentiteet, elanikkond ning iseloom. Seda näeb nii turist linnas liikudes, kuid veelgi enam siin elades. Mulle on suurt huvi pakkunud lisaks peavoolu meedias kajastatavale lugeda ka linnaosade lehti, kus räägitakse teemadest, mis inimestele igapäevaselt korda lähevad.

Aasta tagasi siia tulles ei olnud mul illusioone, seetõttu ei ole tulnud ka milleski pettuda ning positiivset on olnud rohkesti. Võrreldes kunagiste kokkupuudetega on Rootsi muutunud väga multikultuurseks riigiks, mille keskmes on tolerantne erinevuste suhtes ning sooline võrdõiguslikkus. Usun, et need kaks on ka midagi, millest meil on Rootsilt õppida. Eestil on mitmeid olulisi sarnasusi, mis tulenevad meie geograafilisest asukohast, geopoliitikast, sarnastest eesmärkidest, ajaloost, aga ka luterliku kiriku olulisest mõjust. Tähelepanuväärne ja ühendav on ka mõlema rahva muusikalembus – küllap siingi on aimatav luterliku kiriku mõju.

Aasta võõrsil olemist on kinnitanud, et Eesti, mis on oma ja üksainus, on parim paik maailmas.

Kristel Engman vastas ja Karin Teder küsis.

TERVITUSED VANTAALT!

Meie viies “hooaeg” Peterburis lõppes 2. juunil, kui Hanna ja Miriam said tunnistused ja sõitsimegi kohe suveks Soome. Tagasi Peterburi suundume 13. augustil ja vahepealse aja sõidame ringi mööda kogudusi ja kohtume oma toetajatega. Loodetavasti jõuame mõnega teist ka Eestis kohtuda ja loomulikult plaanime natuke ikka puhata ka.

Esimestel aastatel Peterburis oli meie põhitöö teenida Jaani kogudust – Hannu diakonina ja mina pühapäevakooli õpetajana ja eesti keele õpetajana, lisaks veel igasugu muid toimetusi. Alates sügisest saime Ingeri kirikult uued ülesanded – Hannu töölaud asetseb nüüd Ingeri kesk-kantseleis misjoniosakonnas. Minu töölaud on endiselt kodus ja põhitöök on nüüd soomekeelne ajakiri Inkerin Kirkko ja üldse kiriku infotöö.

Mai alguses olime kogu perega nädala Kelttos koolitusel. Lapsed said ekstra vabaduse koolist ja meie saime juba teist korda kokku Ingeri kiriku mitmete vaimulike ja nende peredega. Kokkusaamise põhjuseks oli aasta tagasi alanud nelja-aastane juhtimiskoolitus, mis koosneb neljast nädalast mai alguses ja vahepeal tehtavast iseseisvast tööst. Rikastav kogemus! Lisaks õpitavale (koolitajad on Ameerikast Missouri Sinodist ja Lätist) on tore kuulda, kuidas mujal kogudustes elatakse.

Minule endale oli maikuu eriti tõine, kuna juuni alguses ilmus ajakirja Inkerin Kirkko uus number. Internet ja sotsiaalmeedia on suurepäraseks vahendiks ajakirjanikutöö tegemiseks. See on hea võimalus uudiste kogumiseks, mõttevahetuseks lugude kirjutamisel ja nii saan olla toeks ka kaugemal Venemaa “sügavustes” elavatele vaimulikele.

Juba mitu kuud on minu tööandja Soome Rahvamisjon ja Soome Piiblitõlke Instituut pidanud läbirääkimisi selle üle, milline on minu tulevane tööpanus ersakeelse Vana Testamendi tõlketöös. Mais sündis otsus, et umbes kolmandiku oma tööajast pühendan järgmiste aastate jooksul sellele, et valmiks ersakeelne Vana Testament. Alustan muidugi keele õppimisega, kuid paralleelselt sellega asun ka tõlgitud tekste läbi vaatama.

Enne Peterburist lahkumist jõudsimel veel käia Jaani koguduse liikme Valja juures, kes oli oma jala suvilas kipsi kukkunud. Nüüd, mil Jaani koguduse jumalateenistused toimuvad kaks korda kuus ja meie põhitöö on mujal, satume sinna kahjuks oluliselt harvemini. Õnneks kuuleme uudiseid ka telefoni vahendusel. Ja kuigi Valja juurde mineku põhjus eriti tore polnud, siis oli meil rõõm jälle näha ja ka armulaua osaduses olla. Nüüdseks on Valja juba kipsist vaba ja jõuab küllap varsti jälle suvilasse aiavilju kasvatama.

Kasvagu ka Sinu viljad (päris ja vaimulikud), kasta ja toida neid!

Õnnistussoovidega
Liliann Keskinen

TIIT SALUMÄE: KUI SAJAB, VÕTA VIHMAVARI, AGA ÄRA SÜÜDISTA TEISI!

Haapsalu koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäe pälvis aasta eurooplase tiitli. Sellega tunnustas Eesti Euroopa Liikumine Tiit Salumäe tööd reformatsiooni 500. juubeliaasta mõtestamisel ja organiseerimisel. Eesti Euroopa Liikumise president Riivo Sinijärv tõstis esile piiskop Salumäe aastatepikkust tööd konfessioonide koostöö arendamisel nii Euroopas kui ka kujal maailmas. Piiskopina juhib Salumäe Lääne, Järva ja Viru praostkonna kõrval ka Euroopa ja Venemaa eestikeelse diasporaa tegevust. Ta on teeninud väliseesti kogudusi USAs, Kanadas, Peterburi Jaani kirikus, Ülem-Suetukis Krasnojarski kraisis, Inglismaal ja Saksamaal. Ta asutas Välis-Eesti peapiiskop Konrad Veemi soovitusel Soomes eestikeelse kogudusetöö ja on hoidnud sidet 1980. aastate lõpust. Sinijärv nimetas veel Salumäe juhtimisel korraldatud oikumeenilist Eesti, Läti ja Leedu kirikute tänujumalateenistust Brüsselis, millega tähistati nende riikide saja aasta juubelit. Varem on aasta eurooplase tiitli saanud Eesti praegune president Kersti Kaljulaid, kirjanik Jaan Kross, poliitik Marju Lauristin jt. Eesti Euroopa Liikumine valib aasta eurooplast 2004. aastast. Euroopa Liikumine on kõikidele avatud Euroopa-meelne kodanikuühendus. Ühendus kuulub rahvusvahelise Euroopa Liikumise võrgustikku.

Tiit Salumäe andis Johannese Sõnumeile intervjuu selle suve esimesel päeval, 21. juunil. Rääkisime Eestist ja Euroopast, olevikust, minevikust ja tulevikust.

Oled Eestis esimene aasta eurooplaseks valitud kirikutegelane. Millega sa tähelepanu pälvisid?

Sellele küsimusele ei oska ma vastata. Otsus oli tõepoolest üllatav. Võib-olla jäin silma oma diasporaa-tegevusega. Ehk äratas tähelepanu ka Brüsselis peetud Eesti-Läti-Leedu riigi saja aasta sünnipäeva teenistus. Euroopa eestikeelsete koguduste teenimise korraldamine on minu vastutada. Olen Euroopa põhiväärtuste teemal sõna võtnud nii palju kui see on võimalik olnud.

Mis on sinu meelest Euroopa põhiväärtused?

Euroopa väärtused on haridus, integratsioon, rahvuste õigused – need tulevad koos reformatsiooniga; vabadus ja võrdsus. Need on nii suured väärtused, et neid ei väära mitte ükski poliitiline liit.

Kaks asja tulebki lahus hoida: Euroopa ja Euroopa Liit – need ei ole üks ja seesama. Liidud tulevad ja lähevad, Euroopa on kestnud ja kestab edasi. Ma ei vastanda Euroopat ja Euroopa Liitu. Ma ei näe ka Euroopa Liidu ühes või teises aktis konkurenti Euroopa enda põhiväärtustele - neile, mis on ajaloo vältel kujundanud Euroopa. Euroopat on keskajal tugevalt kujundanud katoliku ja õigeusu mõju, üks idast, teine läänest. Muide, Haapsalu on Eestis kõige kauem, 300 aastat, olnud ühe keskaegse Euroopa kirikuriigi, Saare-Lääne piiskopkonna pealinn. Tallinn on olnud ajalooline hansalinn ja Vene tsaaririigi kreisilinn, aga pealinn on ta olnud ainult sada aastat.

Ent kas sind ei tee ettevaatlikuks Euroopa praegused suundumused, nt sooneutraalsus, poliitkorrektsus jms?

Selles, et moed ja kombad muutuvad pole midagi uut. Nii Natsi-Saksamaal kui ka Nõukogude Venemaal oli perekonna kaotamine üks eesmärk. Sellised segased süsteemid ei püsi kaua. Moslemitel

on oma arusaamine abielust. Hipiliikumise ajal olid kommuuniabielud, kõik mehed olid isad ja kõik naised emad. Keegi ei teadnud, kellest keegi pärineb.

Nii et sa ei muretse?

Muretseda ikka tuleb, aga paljast tunnetest ja muretsemisest ei piisa. Kasu on sellest, mida me teeme. Ma ei usu, et olemuslikke asju saab muuta. Mees ei saa sünnitada ja naine ei saa meheta, vähemalt tema seemneta, järglasi. Nagu igal ristiinimesel, on ka minul põhjust olla nõudlik enda suhtes. Küsida endalt, kas ma teen seda, mida pean ja kas mina olen selle koha peal, kus pean olema. Optimistlik peab olema teiste suhtes.

Milles võiksid eestlased sisserändajate küsimuses paremad olla?

Sisserändajate küsimuse puhul peame peeglist vaadata. Valmistume 1944. aasta suurpõgenemise aastapäevaks septembris. Meie kiriku seinal on tahvel Läänemeres hukkunud vaimulike nimedega. Me ei tohi oma ajalugu unustada. Me ei tohi arvata, et meiega algab või lõpeb elu.

Mis Ameerikas omal ajal juhtus? Ameerikasse asuvad tegid endale nõnda eluruumi, et tapsid ja küüditasid indiaanlased. See oli tohutu ülekohtus, see võlg tuleb tagasi maksta. Kas see aeg on käes? Ma ei tea. Loviisa kirikuõpetaja rääkis, et neil oli pagulaste leerikursus ja et ta pole näinud nii motiveeritud õppijaid. Kui saadame kristlaseks pöördunud Aasia riikide inimesed koju, kus on teine religioon, siis tõenäoliselt nad tapetakse. Ka viimase sõja ajal välismaale põgenenud eestlastele öeldi pärast sõja lõppu, et minge tagasi, aga siis oli nende tulevik Siber.

Rahvaste liikumisi on ajaloos enne ka olnud. Kirikuinimesed Aafrikas ütlevad: tore, et tegite meile tehase, saime tööd, aga te tegite ka raudtee ja sadamad, viite kõik välja. Miks on sealne toodang nii odav? Sest kohalikele makstakse vähe palka. Mitte midagi makstes luuakse väärtusi ja viiakse need riigist välja. Sellest ülekohtust räägitakse vähe. Parema meelega räägitakse meeldivatel teemadel ja parem veel, kui leitakse ka süüdlased ja nad visatakse kividega surnuks.

Miks on inimesed praegu närvilised, umbusklikud, tigidad? Kas elu muutub liiga kiiresti, raske on kohaneda? Või on elu liiga hea ja igavus ajab nihelema?

Küllap üheks põhjuseks on egoism – mina ja maailm. Teisalt, mida uut meie elus siis sisuliselt niiväga on? Autod on kiiremad. Suhtleme internetis - mis selles põhimõtteliselt uut on? Piibel räägib: mida sosistatakse kõrva, seda kuulutatakse katuselt. Mitte midagi ei saa tagasi võtta – ei saa nüüd ega tuhandeid aastaid tagasi. Piibel õpetab vastutustunnet, sest ühtegi tegu ei saa teha olematuks. Selles on lunastuse mõte. Kui kirikusse lähme, ütleme: „Mina, vaene patune inimene...” Kui endasse vaatamine kaob, siis me muutume poliitikuteks. Me ei saa piiblitarkuse ja Kristuse hoiakute ning väärtuste vastu.

Mille põhjal sina oma seisukohad kujundad?

Eksegeetikale ja ajaloole tuginedes. Ja päris aus peab olema. Ühiskonnas räägitakse tihtilugu asjadest ainult teatud piirini, aga sellest palju head välja ei tule. Inimesed pannakse mõtlema teiste asjade peale, et nad teatud asju ei märkaks. Nõukogude propaganda oli sellele rajatud. Usuteaduse instituudist peale on mind õpetatud lugema neid asju, mis ei ole kirjas. Õpetati, et peab oskama nurga taha vaadata. Ka piibel õpetab, et kunst on näha nähtamatut, avalikku asja näha pole mingi kunst.

Ka minu amet kujundab mind. Toon näiteks oma homse päeva kava. Kell 9 hommikupalvus, siis minu lähima kaastöölise sünnipäev, seejärel prefektuuri armulauariistade õnnistamine, matus ja haiglas viibiva koguduseliikme külastamine. Need ei ole ebameeldivad ülesanded, ka matus mitte, sest see on lootuse ja usu talitus. Rääkimata haige külastus ja haiglas armulaua andmine. Need on emotsionaalsed ja jõudu andvad asjad.

Mõned, kes Eestist mujale lähevad, ütlevad, et Eesti on kuri ja rassistlik riik, et inimesest siin ei hoolita? Kas oled nõus?

Ma ei saa kinnitada, et meil on kuri ja rassistlik riik. Välismaal on ehk töökultuur parem, aga probleeme on igal pool. Meie pere lapsed on elanud nii Eestis kui ka mujal, ma ei näe neis haiglast viha Eesti vastu. Ka ei arva ma, et oleme vanast Euroopast mahajäänud, pigem oleme neist ees. Väikesel kogukonnal on suure ees oma eelised: kiirem kohanemine, kiiremad arenguvõimalused. Eks igal maal ole oma probleemid. Mu vend elab Torontos ja ta räägib, et ka sealse eestlaskonna kohta öeldakse: kus on kaks eestlast, moodustavad nad kolm organisatsiooni.

Kas see on eestlastele omane joon?

Oleme ajalooliselt elanud kaunis üksinda. Eesti rahva ühendas alles ristiusk, enne olid üksikud

perekonnad ja tülid nende vahel. Ristiusk ühendas eesti rahva, aga soov üksinda olla on säilinud, kaitsakse oma ruumi ja niipea, kui sellele oht tekib, ollakse sunnitud ennast kaitsma.

Mulle tundub, et vanas Euroopas on heatahtlikkust rohkem.

Eks seal ole ka rohkem ristiusk. Meie ignorantlus on ateistliku propaganda tagajärg: elu pühadus võetakse ära, inimeses nähakse töölooma või linnukest, kes sulle laulukest ütleb.

Millise tuleviku suunas Euroopa liigub?

Muudatused on olnud suured. Riigid on pärast viimast sõda varemeist üles ehitatud. Uued põlvkonnad on peale kasvanud. Meil on nüüd liikumisvabadus. Noorem põlv ei teagi, et alles olid piiritsoonid, et Saaremaale oli vaja piiritsooniluba ja Soome sõidust võis ainult unistada. Ei saagi arvestada, et inimesed nii kiiresti muudatustega kohanevad. Keha on kerge toimetada ühest linnast teise, hing ei tule nii kiiresti kaasa. Sallivus, õigus elada vabana, inimeste olemuslik võrdsus - nendega tuleb tööd teha.

Maailma loomine ei ole lõppenud, meil ei ole põhjust tigetseda, miks on nii või naa. Meie asi on teha oma tööd, sest luuletaja Artur Alliksaart tsiteerides: „Ei ole paremaid, halvemaid aegu. On ainult hetk, milles viibime praegu. Mis kord on alanud, lõppu sel pole. Kestma jääb kaunis, kestma jääb kole.”

Me ei saa öelda, et keegi teine on süüdi. Piibel õpetab isiklikku vastutust. Võid teha sigadusi ja siis sa ka vastutad, aga mitte keegi teine ei saa sulle midagi teha. Saksa pastoril Dietrich Bonhoefferil on üks selline lugu. Ühe vangi juurde tuleb vanglaametnik ja ütleb, Sa oled nüüd vaba. Vang vastab, et mina olen kogu aeg vaba olnud, hoopis sina oled vang. Me ei saa veeretada vastutust teisele. Kui sajab, võta vihmavari, kui on öö, kasuta taskulampi, kui on palav, pane selga kergemad riided. Ei pea kogu aeg elama vastutuules.

Kas peaksime tuleviku pärast muretsema?

Eks ikka peab muretsema. Ehk oleme tegelnud valede asjadega, olnud liiga materialistlikud, liiga palju mõelnud asjadele. See mida praegu näeme, on selle tulemus. Aga et kohe oleks midagi kapitaalselt kokku kukkumas, seda ma ei näe ei meil ega mujal Euroopas.

Tõesti, rahuaeg on olnud pikk. Aga et sõjavägi elab sõdimisest, on sõjad viidud Euroopast välja, mujale. Kahjuks on pommide hävitamine rahumeelsel teel kordades kallim kui need päästa kuskil mujal lahti. Konfliktid on väljastpoolt tekitatud, Euroopa ja Ameerika ei ole nende vallapästmises sugugi pailapsed olnud.

Kuhu kirik areneb, millised on selle arengu positiivsed ja negatiivsed tahud?

Rahvusvahelises plaanis on tähtis teema haridus ja teadused, sh ka piibliteadused. Meie ühiskonnas teeb muret poolik haridus. Koolides ei ole usuõpetust, inimesed ei orienteeru mõistetes. Kui pole all teaduslikku põhja, ei osata mõista ja mõelda. Sellest aga tulevad igasugu hirmud ja sümpaatid. See on üks fundamentaalseid küsimusi.

Teiseks on tähtis märgata inimest. Jätkuv enesekesksus ei vii meid kuhugi. Sa pead nägema mitte ainult kedagi Aasias või Aafrikas, vaid ka inimest, kes elab sinu kõrval. Elu ei maksa väga keeruliseks elada.

Tuleva aasta märtsis on riigikogu valimised, poliitikud on juba praegu leilis. Kuidas valijana säilitada kaine mõistus?

Kõige tähtsam on – mine valima. Ei tohiks valida vaimselt haigeid inimesi, selle tulemus võib ränk olla. Poliitikud ütlevad lubadusi jagades, et „kui mina saan riigikokku, siis teen seda ja seda”. Ent keegi ei valitse üksi ja see vabastab lubaja vastutusest.

Kuidas hindad Haapsalu koguduse elu?

Haapsalu koguduse elus on palju, mille eest võin olla tänulik. Kogudus on avatud uutele tulijatele. Tänulik võib olla väga elava kontserttegevuse eest. Arenguruumi on mitmes suunas. Minul tuleb arvestada sellega, et koguduse õpetaja ja piiskopi amet peavad saama lahutatud, sest sõidud viivad mind kogudusest palju eemale.

Vaadates tagasi teenimisele Haapsalus võin öelda, et on olnud põnev aeg. Täna oma abikaasat ja perekonda toetuse ja mõistva suhtumise eest. Kui 1975 Haapsallu tulim, vajas kirik kapitaalremonti, lagi oli alla kukkumas, kogudus oli väike, juhatuse esimees 94aastane. Siiski alustasime suurt remont. Kõrvalt öeldi, et noor õpetaja, küll ta kiriku lammutatud saab, aga ega ta seda üles ehita. Läks teisti. Suve jooksul käis sada inimest talgutel. Kuigi kõik oli defitsiit ja materjali polnud,

toetasid meid isegi mõned kohalikud kommunistid, andsid salaja ümbriku, et see on minu poolt. Üks koguduse remonti toetanud ettevõtte juht ütles oma sekretärile, et kui abiellud, lähed Haapsallu laulatama, see on nüüd meie kirik ka.

Nüüd kui piiskopilinnuses on suured tööd peame rohkem rõhutama meie toomkiriku tähtsust Eesti piiskopikirikuna.

Lähema aja üks suurem sündmus on sõbruspäevad augustis, siis tulevad meile külla sõbruskogudused Soomest, Rootsist, Saksamaalt ja Inglismaalt.

Lehte Ilves

JAANIVANA.

Ott on vanaisa juures olnud terve nädala. Nad on üheskoos teinud heina, kastnud peenraid, parandanud aeda. Vanaisaga koos on ikka nii mõnus olla, kunagi ei hakka igav, alati on mida teha.

Laupäevahommikul ajab vanaisa Otti varakult üles. Unesegaduses on poiss tõrges, toriseb vaikselt enda nina alla: „Mis puhkus see on, kui magada ei lasta.“

Kui Ott aga näeb vanaisa käes sini-must-valget lippu, virgub ta hetkega. Nüüd on teoksil midagi tõeliselt põnevat. „Kuhu sa lipuga lähed?“ uurib Ott vanaisalt.

„Lähme heiskame lipu meie lipumasti. Võtame selle vimpli seal alla ja tõmbame lipu üles. Ole ettevaatlik, kui sa vimpli lahti võtad, ära nõõriotsast lahti lase, see võib tõusta nii kõrgele, et me seda enam kätte ei saa. Ole ettevaatlik,“ manitseb vanaisa.

Ott tõmbab ettevaatlikult nõõrist, vimpel sõitis siuhti alla ja Ott harutas ettevaatlikult vimpli nõõri küljest lahti. Vanaisa hoidis vimpliotsa enda käes, see ei tohi maad puutada. Samuti ei tohi Eesti lipp vastu maad puutada. Lipp on Eesti riigi sümbol ja see on püha. Seda Otile juba lasteaiaski räägitud.

„Vanaisa, mis püha meil täna on?“ küsib poiss. „Võidupüha,“ vastab vanaisa.

„Tohoh! Mida me võitsime?“ on poiss elevil. „Vabaduse!“ ütleb vanaisa tähtsa näoga.

Üheskoos kinnitatakse lipp nõõri külge ja tõmmatakse masti. Kerge tuulehoog lehvitab lipu hellalt lahti. „Küll see on ikka ilus,“ ütleb poiss.

Vanaisa räägib Otile vabadussõjast ja Võnnu lahingust, mis oli viimane lahing. Paljud inimesed võitlesid Eesti riigi iseseisvuse ja vabaduse eest oma elu hinnaga. Selle kõige mälestuseks heisataksegi lipud, peetakse sõjaväe paraadi.

„Kas me õhtul võtame lipu jällegi alla?“ uurib Ott vanaisalt.

„Ei täna õhtul me lippu alla ei võta. Täna võib lipp jääda masti ka ööseks,“ selgitab vanaisa. „Homme on jaanipäev ja seda on ka tore lippude lehvides tähistada.“

„Mis päev on jaanipäev?“ Ott jätkab oma uurimustööd.

„Jaanipäev on Ristija Johannese sünnipäev. Mäletad, ma olen sulle rääkinud Jeesuse sündimisest, selle puhul peetakse jõulupühasid. Jeesuse ja Johannese emad olid omavahel sugulased ja mõlemad naised olid lapseootel. Johannese ema Eliisabet jäi lapseotele täpselt pool aastat enne seda, kui Maarja lapseotele jäi. Piiblis on kirjas, et mõlemad naised said inglilt ilmutuse, kuulsid inglilt uudist, et nad saavad lapse. Piiblis on lugu ka sellest, kuidas Maarja ja Eliisabet kohtusid ja beebi Eliisabeti kõhus põtkima hakkas, kui kuulis Maarja, Jeesuse ema, häält.

Johannes kasvas mungakloostri ja hakkas inimestele kuulutama, et Taevariik on lähedal ja tuleb meelt parandada. Ta teadis, et õige pea tuleb rahva keskele Jeesus ja alustab ise inimestele Jumala Sõna kuulutamist. Johannes kutsus kõiki üles end ristida laskma. Ja nii ta rististki inimesi Jordani jões, Johannes ristis isegi Jeesuse.

Nii me rõõmustamegi oma vabaduse üle siin maal, olles uhked oma riigi, oma keele, oma lipu ja hümnide üle ning õnnelikud ka vabaduse üle olla Jumala lapsed,“ selgitab vanaisa.

„See on siis nagu suvised jõulud!“ pakub poiss.

Õhtupoole jõuavad vanaisa juurde ka Otti isa, ema ja väike õde Liisa. Neil on kaasa tormilatern, milles põleb tuli. Isa on nii uhke, et sai selle tule võidutule tõrvikust linnapea käest. Ott oli vaadanud televiisorist, kuidas president oli süüdanud võidutule ja selle sõduritele, noorkotkastele ja kodutütardele edasi jaganud. Nüüd oli tükike sellest tulest ka nende õuele jõudnud. Sellega süüdatakse väike lõke vanaisa õue peal. Grillitakse liha ja vorste, aetakse juttu.

Ühtäkki ilmub Ott välja punane t-särk seljas, punane müts peas ja punane kott käes. „Mina olen

jaanivana ja tõin teile kingitusi. Nii, siin kotis on mul kingitused ja ma ütlen ise, kellele need on. Igaüks peab oma kingi kätte saamiseks laulma ühe jaanipäeva laulu,“ teadustab jaanivana. Inimesed laua ümber on rõõmsalt üllatunud. Jaanivana pole enne nähtud, aga jaanilaule lauldakse suure rõõmuga ja kingitused on ehtsad. Ott on näinud palju vaeva, et ehtida WC-paberi rulle salvrättidega ja nii teinud suured kommid, mille sees on uhkete värviliste paberitega päris kommid. Vanaisa tunneb ära oma hästi peidetud kommitagavara ja rõõmustab, et nüüd on kommid õiglaselt jagatud.

Küllike Valk, 2018.

NATUKE NALJA.

"Issi, miks vanaema muudkuu Püblit loeb?"

"Ta valmistub lõpueksamiks."

PILTE JUUNI SÜNDMUSTEST.

Läänemaa Aasta Ema Lia Salumäe koos abikaasa ja lastega.

Toomkoor maakaitsepäeval 2018.

Politsei kaplanaat sai kingituseks armulauariistad.

SÜNNIPÄEVAD JUULIS.

1. juuli	Krista Vilt	
2. juuli	Arnold Korjus	87
3. juuli	Liisa Ojaveer Marlon Olenko	
4. juuli	Laura Jalakas	
5. juuli	Ronan Billi Vunk	
6. juuli	Sirvi Eslas Helis Alp	82
7. juuli	Maie Laadoga	87
8. juuli	Marje Hiie Emma Jämsa	
9. juuli	Madis Taavits	
10. juuli	Milvi Parv Anu Turu	82
12. juuli	Kairo Kliss	
13. juuli	Elvi Varik Märt Tohver Sandra Hansen	78
14. juuli	Merili Kasepalu	
16. juuli	Mirjam Heina Jane Madi	
18. juuli	Marten Borman	
19. juuli	Jaanus Rankla	
20. juuli	Klaudia Truuver Elve Pärtel Allan Martin Kristen Leemet Karoliina Huul	93 86
21. juuli	Ada Krevon	85
22. juuli	Rutt-Regina Kelviste Mare Tereping	60
23. juuli	Marii Kasepalu Elsbeth Kiisk	
24. juuli	Moonika Dokka	
26. juuli	Sigrid Veske	
27. juuli	Kristjan Tamm	
28. juuli	Ülo Krevon Marii Kalda	84
29. juuli	Helme Kariis Sirje Pinsol	71
30. juuli	Tiia Laar Laura Huul	
31. juuli	Sirje Johannes Kaarel Pärn	50

Palju õnne sünnipäevaks ja õnnistust uueks eluaastaks!

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

**Mul on suur kurbus ja südamel lakkamatu valu,
sest ma sooviksin pigem ise olla neetud ja Kristusest lahutatud oma vendade heaks,
kes on mu veresugulased. (Rm 9:2-3)**

Püha Paulus ütleb räägib siin kõigepealt oma suurest kurbusest ja südamevalust oma rahvuskaslaste pärast, kes ei ole uskunud Jeesusesse. Sest Paulus teab, mis on Jeesuse ja Tema läbi ka Jumala äratõukamise tagajärjeks: igavene hukatus. Armastus oma rahva vastu põhjustab talle seepärast lakkamatut valu. Ja siis ütleb ta midagi lausa vapustavat: Oleksin valmis ise neetud olema ja pärima igavese hukatuse, kui ainult minu rahvas, minu veresugulastest vennad ja õed pöördusid ja leiaksid Jeesuse läbi Jumala.

Üks usumees on öelnud: Kui me tõesti usuksime kristlikku õpetust igavesest hukatusest, kui me tõesti vaevuksime endale ette kujutama, mida see tegelikult tähendab, siis oleksime aina põlvili Jumala ees ja nutaksime ja ahastaksime nende pärast, kes kord selle hukatuse päriavad. Me ei saaks siis enam endist viisi edasi elada, kui meis on kasvõi kübekegi armastust. Peame kahjuks tunnistama, et meie eesti rahvas on väga kristluse- ja Kristuse-vaenulik. Kas oleme kasvõi korragi ahastades ja nuttes teinud eestpalvet oma rahva pöördumise pärast Kristuse poole? Kas suudaksime mõelda nagu Paulus, et oleksime valmis ise olema neetud, kui ainult meie rahvas pöörduks ja pääseks? Kas meis oleks niipalju armastust?

Kui kogu rahvas on ehk liiga abstraktne mõiste, siis mõelgem omaenda lähedastele, kes ei tunne veel Jumalat: vanemad ja vanavanemad, lapsed ja lapselapsed, õed-vennad ja muud lähisugulased. Mõelgem töökaaslastele, sõpradele ja tuttavatele, kes ei usu Kristusesse. Kas pole nii, et nende eest palvetades mõtleme peamiselt nende maise elu käekäigule: palume neile tervist, hakkamasaamist, abi raskustes ja probleemides? Miks me ei hooli aga piisavalt sellest kõige tähtsamast, miks me ei palveta, et nad tuleksid Kristuse läbi Jumala juurde?

Kõige esimene ja kõige olulisem palve iga inimese eest peaks olema, et tema suhe Jumalaga oleks korras. Kõik muu tuleb alles selle järel. Meie rahvas vajab hädasti eestpalveid, et veel võimalikult palju inimesi pöörduks Kristuse poole. Kas oleme valmis võtma selle oma igapäevaseks palvesooviks ja palvetama sellise meelsusega, nagu oli Paulusel?

**Armuline Issand, halastaja Isa!
Palume, päästa hukatusest meie rahvas,
päästa hukatusest meie lähedased
ja too nad Kristuse risti alla.
Hoia ka meid, et me ei taganeks Sinust,
vaid jääksime püsima Sinu tõetele
ja Sinu armastusse.**

Karin Teder

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud juulis ja augustis kolmapäeval ja reedel kl 9-15. Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse leppida kokku (tel. 52 80635).

Telefon 473 7166, 473 7167.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Eesti kiriku elust saab lugeda <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirik on avatud reedel ja laupäeval kell 11 – 14 ja pühapäeval 13 – 16.

Jaani kirikus on näitus „Soli Deo gloria ehk viis sajandit reformatsiooni Ungaris“.

Toomkirik on avatud iga päev kell 10 – 18. Vaata www.haapsalulinnus.ee

Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.

Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com.

Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com; 53477 633.

Lia Salumäe E-post: liasalumae@hotmail.com; 53039 835.

Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de

Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com

Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.